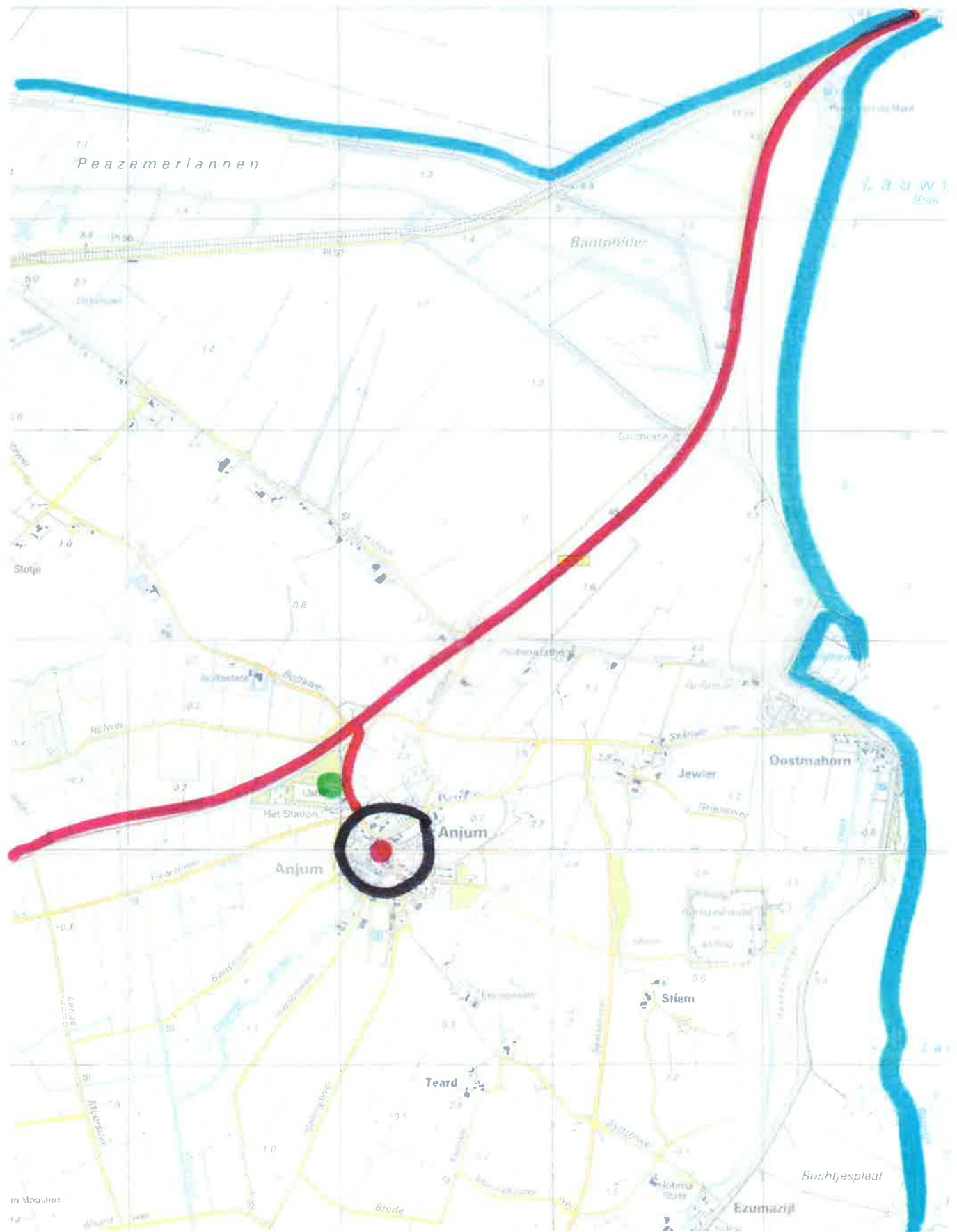

Parkeren voor bezoekers MFA en NAM medewerkers in Anjum

Parkeren voor bezoekers MFA en NAM medewerkers in Anjum

Inleiding

Net zo als de bouw van een vestiging voor MFA en NAM, moet de te verwachten toename het parkeren passen in de historisch-ruimtelijke opbouw van Anjum. Dit verhaal is een aanvulling op de notitie van Okko Kloosterman.

Bereikbaarheid

Het terpdorp Anjum had een strategische ligging en lag gunstig ten opzichte van de Noordzee. De meeste wegen liepen over de relatief hoge kwelderwal, aan de oostzijde van de terp. Die wegen komen straalsgewijs naar het dorp vanuit het noorden, het oosten en het zuidoosten. Daar tegenover werd de Anjumer schipvaart via de laagte aan de westzijde van de terp, tot aan die terp gegraven. De vaart vervolgde de vorm van de terp tot aan de gracht bij Holdingastate, die juist op de kwelderwal was gebouwd aan de noordoostzijde van het terpdorp. In dit huis woonden de grietmannen, want Anjum was de hoofdplaats van de grietenij van de Dongeradelen. Aan de vaart ontwikkelen zich havenactiviteiten. Later wordt aan de zuidoostzijde, net buiten het dorp een koren- en pelmolen gebouwd. Het is logisch dat de bebouwing op de flank van de terp zich ontwikkeld in de richting van Holdingastate, de haven en de molen. Aan de zuidzijde werd vervolgens ook de school gebouwd.

Maar aan die ontwikkelingsrichting komt een fundamentele verandering als Anjum het beginpunt is van de Noord Friesche Lokaal Spoorweg tussen 1912 tot 1936. Het kopstation wordt aan de noordzijde van het terpdorp gebouwd, aan de Heerenweg. Aanvoer en afvoer van producten en het personenvervoer gebeurt hier en de uitbreidingsrichting van het dorp verschuift automatisch naar het noordoosten mee, zoals bijvoorbeeld met een hotel. De activiteiten aan de haven worden geleidelijk aan overbodig, omdat de trein en de vrachtauto de boten vervangen. De molen verliest zijn functie. De bushalte bij het station vervangt het station. Het dorp breidt zich uit naar het oosten.

De volgende grote verandering, die als gevolg heeft dat het dorp opnieuw aan de noordzijde wordt ontsloten, is de afsluiting van de Lauwerszee en de daaropvolgende aanleg van de Lauwersseewei. De tot dus ver lokale wegen worden aangevuld met een provinciale weg, in aansluiting op de provincie Groningen. De ontwikkelingen in Oostmahorn hebben een direct verband met deze nieuwe weg. Maar ook de verplaatsing van de supermarkt uit het centrum van Anjum naar de noordzijde van het dorp. En ook de voorgenomen bouw van een kantoor door de NAM heeft onlosmakelijk verband met de Lauwersseewei. De meeste mensen rijden Anjum binnen vanuit het noorden.

Landschap

Het landschap rond het terpdorp Anjum was eeuwenlang totaal open, met hier en daar een boerenerf. Aan de noordoostzijde van de kern lag een beboste locatie, waarin Holdingastate stond tot aan 1831. Daar verrees vervolgens boerderij Ny Holdinga, een markante boerderij met een witgepleisterd voorhuis. Het terrein is nog steeds grotendeels omgeven door een gracht. Misschien verwijst de straatnaam De Singel naar deze gracht. Naast deze boerderij verrees nog een boerderij. Deze twee boerderijen zijn binnen de bebouwde kom komen te liggen. Want weer naast deze twee grote volumes is aan de noordzijde de nieuwe supermarkt gebouwd, die in zijn vormgeving verwijst naar de schuren.

Het landschap rond Anjum is nog steeds open, maar het dorp wordt nu aan alle zijden door vier groengebieden, als het ware boekensteunen, begrenst. Dit zijn, de begraafplaats en twee dorpsbosjes aan de oostzijde, de sportvelden aan de zuidzijde en het gebied rond de ijsbaan aan de noordzijde. Het contrast tussen volkomen open en besloten rond de kern is waardevol. Komende vanuit Dokkum, over de Lauwersseewei, valt de voorzijde van de kerk boven op de terp op, geflankeerd door het groen van de sportvelden en het ijsbaanbosje. Het geldt ook als men vanuit het noorden het dorp benadert, daar wordt de supermarkt geflankeerd door het ijsbaanbosje en de begraafplaats. Zelfs geldt het aan de zuidzijde waar de school wordt geflankeerd door het groen van de sportvelden en de ruilverkavelingsbosjes. Het houdt in dat uiterst zorgvuldig met de openheid en de rand van het dorp moeten worden omgesprongen. Een nieuwe parkeerplaats in de open ruimte buiten de rand van het dorp valt daarom af.

Bij Google Earth zijn de bezienswaardigheden van het dorp Anjum, de kerk, de molen en de boerderij Ny Holdinga. Precies daar tussen in staat het toekomstige MFA-NAM. Het streven is dat dit gebouw aan deze drie wordt toegevoegd.

Parkeren bij de voorgestelde locatie MFA-NAM

De voorgestelde locatie bevindt zich ook precies in het midden tussen noord en zuid, tussen de sportvelden en het ijsbaanbosje. Deze afstand is ca. 400 meter.

Maar eerst is er gekeken naar de ruimte rond het nieuwe complex zelf. Immers iedereen wil zo kort als mogelijk bij zijn doel parkeren en zeker in een dorp. Een parkeerkelder is geen optie in verband met archeologie en de kosten. Het binnenterrein, dat in de huidige situatie reeds een parkeerterrein is, biedt in de eerste instantie ruimte aan 20 plaatsen van de bezoekers van de huisartsen, de apotheek en de fysiotherapie en overige gebruikers van de MFA en de kerk. Ook voor kortparkeerders van de NAM moet er ruimte zijn. Op het terrein zullen ook bomen moeten komen om de kleinschaligheid van het gebied te versterken en aandacht zal moeten worden besteed aan de randen van deze ruimte.

Vervolgens komt de Mûnebuorren in beeld. Deze weg ziet eruit als een noodzakelijke, rechte verbinding tussen de markante molen en de even markante boerderij Ny Holdinga. Het wegprofiel is breed en mist beplanting. Het heeft geenszins een plezierige uitstraling, wat het wel in het verleden had, toen er nog sloten aan weerszijden van de weg waren (uit informatie van Johan Schippers vernomen). Door middel van een herinrichting is het mogelijk om twee vliegen in één klap te raken. Door ca. 20 parkeerplaatsen te creëren en beplanting aan te brengen kan de ruimtelijke-kwaliteit worden verbeterd. Om te voorkomen dat als alle parkeerplaatsen zijn gevuld, dat er in de overige straten wordt geparkeerd, is een ander locatie absoluut noodzakelijk. Er wordt gedacht aan een ruimte voor 30 tot 40 auto's, voor medewerkers van de NAM.

Parkeren op enige afstand voor medewerkers NAM

Bij de sportvelden aan de zuidzijde van het dorp zijn parkeerplaatsen aanwezig. Toch gaat de voorkeur in sterke mate uit naar een parkeerplaats aan de noordzijde van het dorp. Daarvoor zijn een drietal redenen. In de eerste plaats is dit de meest voor de hand liggende locatie voor de medewerkers van de NAM die hoofdzakelijk via het noorden het dorp binnenkomen. Men rijdt zo niet langs het kantoor om later weer terug te moeten lopen. Dit is tegendraads en nodigt uit om toch ergens in de buurt te willen parkeren. In de tweede plaats levert het parkeren aan de noordzijde een minimaal aantal kruisingen op met andere

verkeersdeelnemers, zoals schoolgaande kinderen, voetgangers en fietsers. In de derde plaats is de route interessanter om te lopen, met daaraan een supermarkt.

Als we het hebben over aan de noordzijde parkeren, dan komen we op een locatie in de beplanting rond de ijsbaan, op een locatie aan de overzijde van de weg in de open ruimte, of aansluitend bij de huidige parkeerplaats van de supermarkt. De twee laatste locaties hebben niet de voorkeur, omdat zij in de waardevolle open ruimte zouden komen te liggen. Dan blijft de groenstrook, in bezit van Staatsbosbeheer, over.

Omdat de ijsbaan een parkeerplaats mist en de noordzijde van het dorp best een interessante locatie is voor bijvoorbeeld een wandeltocht over het terrein, een informatiepunt of opstapplaats voor fietsroutes, zou een aan te leggen parkeerterrein voor "dubbelgebruik" een pluspunt zijn.

Het bos in de groenstrook is nog jong en bestaat hoofdzakelijk uit essen. Gedacht wordt aan de locatie ten noorden van het trafostation. Over de inrichting van het parkeerterrein is nu nog niet veel te schrijven, maar dat het een groene zoom rond de ijsbaan moeten blijven is wel gewenst. Ook moet de ruimte sociaal veilig zijn ingericht. Hierdoor wordt gedacht aan een parkeerterrein onder een bladerdak. Dit betekent dat er op het parkeerterrein vele streekeigen bomen staan. Tussen het parkeerterrein en de locatie MFA-NAM moet een doorlopend voetpad worden aangelegd. De verlichting van parkeerplaats en voetpad is ingetogen, maar noodzakelijk.

De NAM zal een protocol uitvaardigen naar zijn medewerkers. Het protocol behelst dat NAM-kantoorpersoneel verplicht wordt niet in de kern maar aan de rand, op het nieuw te realiseren parkeerterrein, te parkeren. Er is te overwegen om een pendelbus te laten rijden of "witte" fietsen aan te bieden.

Conclusie

De benodigde ruimte voor parkeerplaatsen rond het nieuwe gebouw is niet voldoende. Uit de voorgaande overwegingen blijkt dat voor extra parkeervoorzieningen de voorkeur in sterke mate uit gaat naar een nieuw parkeerterrein aan de noordkant van Anjum, op het terrein van Staatsbosbeheer. Echter, als blijkt dat dit niet realiseerbaar is, dan komt het parkeerterrein bij de sportvelden aan de zuidkant van Anjum als alternatief weer in beeld.

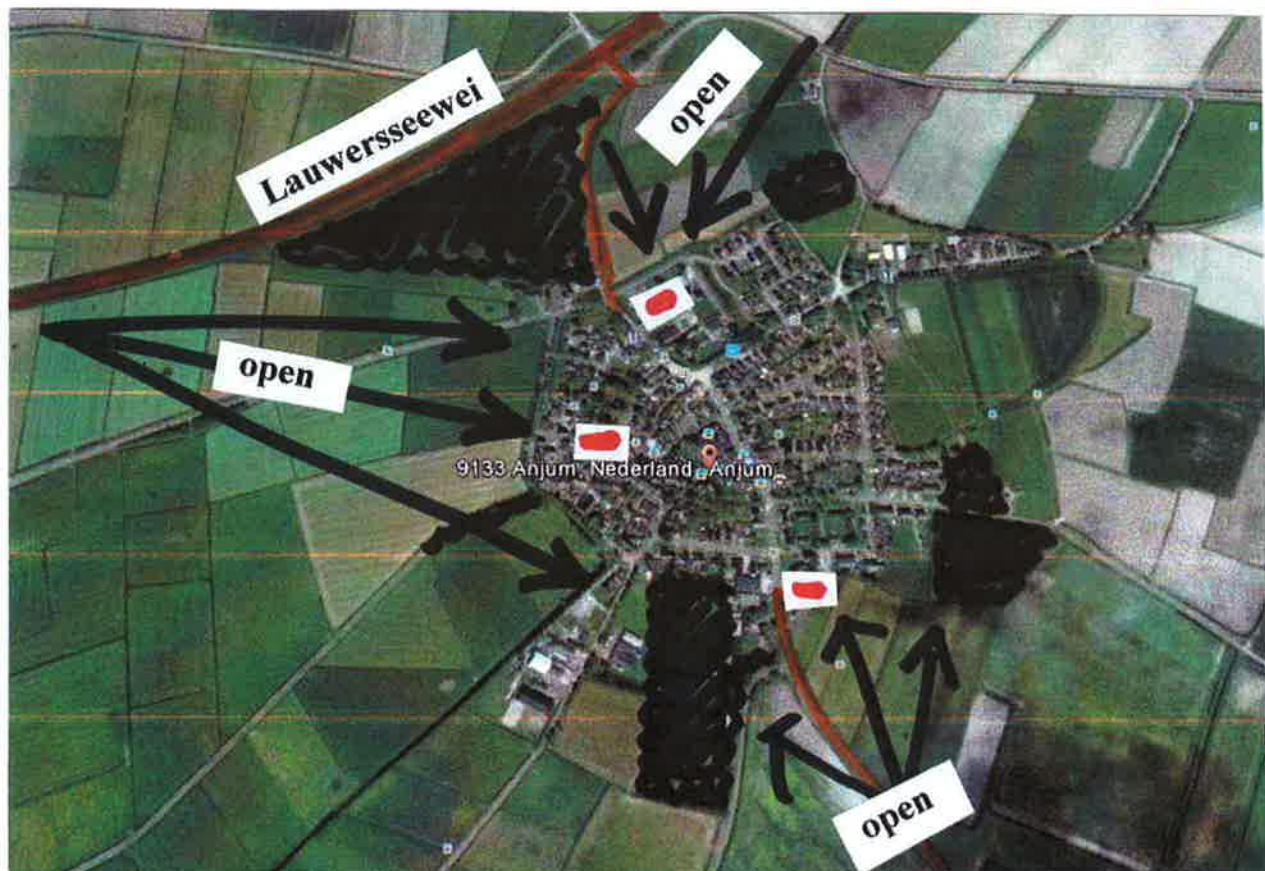
23 januari 2014

Greet Bierema
Landschapsarchitect

Vriesburgerweg 20
8475 EK Nijeholtpade
greetbierema@planet.nl

Op bijgevoegde kaart uit ca. 1927 is te zien hoe het terpdorp Anjum is gesitueerd aan de rand van een kwelderwal. Op deze wal bevinden zich de meeste wegen en deze komen straalsgewijs naar het dorp toe. Ook is af te lezen hoe eerst via de boot aanvoer vanuit het zuidwesten kwam en vervolgens via de trein vanuit het noordwesten.

Op de kaart van Google uit 2013 is te zien dat de auto's, als inmiddels gebruikt vervoermiddel, via de Lauwersseewei het dorp binnen komen vanuit het noorden. Beplanting begrenst de dorpskern. Markante gebouwen in die dorpsrand krijgen daardoor een groene omlijsting. Het zijn de kerk bovenop de terp, de supermarkt en de school. In de open ruimte buiten de bebouwingsrand past geen nieuw parkeerterrein.

Op bijgevoegd kaartje is te zien dat de locatie precies in het midden ligt van de driehoek van de meest markante gebouwen in Anjum. Ook is te zien dat de afstand tussen de nieuwbouw en de bestaande parkeerplaatsen bij de sportvelden nagenoeg gelijk is aan die vanaf een wenselijke parkeerplaats bij de ijsbaan. Als men over het algemeen vanuit het noorden het dorp inrijdt, dan is te zien dat parkeren aan de noordzijde niet "tegendraads" is. De kinderen die lopen en fietsen nabij de school kunnen een probleem geven. Het kunnen winkelen in de supermarkt kan in de looproute een positief effect hebben. Een nieuwe parkeerplaats aan de noordzijde biedt mogelijkheden voor dubbelgebruik.

